नामांक Roll No.

Sl.No. :

No. of Questions – 22

No. of Printed Pages – 7

VU–86–Vyak. Shastra (D&D)

वरिष्ठ उपाध्याय (मूक–बधिर) (CWSN) परीक्षा, 2024

VARISHTHA UPADHYAYA (D&D) (CWSN) EXAMINATION, 2024

व्याकरणशास्त्रम् (ऐच्छिकम्)

समय : 4 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकः अनिवार्यतो लेखनीयः।

2) **सर्वे** प्रश्नाः अनिवार्याः।

3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।

4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां खण्डानामुत्तराणि एकत्र एव लेखनीयानि।

5) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतमाध्यमेन एव लेखनीयानि।

यहाँ से काटिए

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

यहाँ से काटिए

खण्डः – 'अ'

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्ना :–

i) 'षट्चतुर्भ्यश्च' इति सूत्रेण भवति – **[1]**

अ) आमागमः　　ब) नुडागमः

स) सुडागमः　　द) षट्संज्ञा

ii) 'पथिन्' शब्दस्य द्वितीया बहुवचनस्य रूपमस्ति – **[1]**

अ) पन्थाः　　ब) पथः

स) पीथनः　　द) पन्थानम्

iii) 'ध्रुट्त्सु' इत्यत्र कः आगमो भवति? **[1]**

अ) टुक्　　ब) धुट्

स) तुक्　　द) सुट्

iv) 'धीमान्' इत्यत्र उपधादीर्घः केन सूत्रेण भवति? **[1]**

अ) सर्वनामस्थानेचाऽसम्बुद्धौ　　ब) चौ

स) अत्वसन्तस्य चाधातोः　　द) सौ च

v) प्रियचतुर् – शब्दो नित्यमस्ति – **[1]**

अ) एकवचनान्तः　　ब) द्विवचनान्तः

स) बहुवचनान्तः　　द) त्रिवचनान्तः

vi) 'उपानह्' इति शब्दे धातुः अस्ति– **[1]**

अ) णह बन्धने　　ब) ष्णिह प्रीतौ

स) त्विषदीप्तौ　　द) वच परिभाषणे

vii) स्त्रीलिङ्गे इदम्–शब्दस्य प्रथमैकवचने रुपं भवति – **[1]**

अ) अयम्　　ब) इमे

स) इयम्　　द) इदम्

viii) 'कानि' इत्यत्र 'जसः' स्थाने शि–आदेश–विधायकं सूत्रं किम्? **[1]**

अ) जश्शसोः शि ब) नपुंसकाच्च

स) जसि च द) जसः शी

ix) 'पिपठीः' इत्यत्र उपधा–दीर्घः केन सूत्रेण भवति? **[1]**

अ) सान्तमहतः संयोगस्य ब) चौ

स) र्वोरुपधाया दीर्घ इकः द) सर्वनामस्थानेचाऽसम्बुद्धौ

x) 'अन्तर्' शब्दस्य अव्ययसंज्ञा केन सूत्रेण भवति? **[1]**

अ) अव्ययीभावश्च ब) अव्ययादाप्सुपः

स) कृन्मेजन्तः द) स्वरादिनिपातमव्ययम्

xi) 'ईषत्' शब्दस्य अर्थोऽस्ति? **[1]**

अ) व्यर्थः ब) स्वल्पः

स) भिन्नः द) अभावः

xii) 'उगितश्च' इति सूत्रेण भवति – **[1]**

अ) ङीष्–प्रत्ययः ब) टाप्–प्रत्ययः

स) ङीप्–प्रत्ययः द) ङीन्–प्रत्ययः

xiii) 'याद' इति शब्दः कस्मिन् लिङ्गे भवति? **[1]**

अ) पुल्लिङ्गे ब) स्त्रीलिङ्गे

स) पुंसिस्त्रियां च द) नपुंसकलिङ्गे

xiv) 'दारा' इति शब्दः प्रयुक्तः स्यात् – [1]

अ) नपुंसकलिङ्गे ब) पुंसिनपुंसके

स) पुल्लिङ्गे द) स्त्रीलिङ्गे

xv) 'मिन्यन्तः' इति सूत्रस्योदाहरणमस्ति – [1]

अ) चमूः ब) लक्ष्मीः

स) अवनिः द) भूमिः

2) रिक्तस्थानानि प्रपूरयत –

i) मघवन् शब्दस्य वा तृ .... स्यात्। [1]

ii) षान्तानान्ता च .... स्यात्। [1]

iii) डाबुभा .... । [1]

iv) प्रत्ययस्थात् ....। [1]

v) कर्तुः क्रियायाआप्तुम् ....। [1]

vi) क्रुधद्रुहेर्ष्या ....। [1]

vii) ऋकारान्तामातृ ....। [1]

3) अतिलघूत्तरात्मक प्रश्नाः –

i) 'वृत्रहा' इत्यत्र उपधा दीर्घः केन सूत्रेण भवति? [1]

ii) 'सुद्यौ' इत्यत्र औत्–आदेशः केन सूत्रेण भवति? [1]

iii) 'अहम्' इत्यत्र अमादेश–विधायकं सूत्रं लिखत। [1]

iv) 'हे ब्रह्म!'इत्यत्र नलोपविधायकं सूत्रं किम्? [1]

v) 'स्वर्' इत्यस्य कोऽर्थः? [1]

vi) ‘युवतिः’ इत्यत्र ति–प्रत्यय–विधायकं सूत्रंलिखत। **[1]**

vii) ‘अपवर्गेतृतीया’ इत्यत्र अपवर्गः इत्यस्य कोऽर्थः? **[1]**

viii) ‘अन्तराऽन्तरेणयुक्ते’ इति सूत्रस्य उदाहरणं लिखत। **[1]**

ix) ‘‘दैव’’ इति शब्दः कस्मिन् लिङ्गे प्रयुक्तो भवति? **[1]**

x) ‘नङन्तः’ इति सूत्रस्योदाहरणं लिखत। **[1]**

<u>खण्डः – ‘ब’</u>

लघूत्तरात्मक प्रश्नाः –

4) ‘न ङिसम्बुद्धयोः’ इति सूत्रं व्याख्येयम्। **[2]**

5) ‘मो नो धातोः’ इति सूत्रं व्याख्यायताम्। **[2]**

6) ‘उपानह्’ इति शब्दस्य प्रथमा विभक्तेः रूपाणि लिखत। **[2]**

7) ‘अद्भ्यः’ इति प्रयोगः साधनीयः। **[2]**

8) ‘अन्वादेशे नपुंसके एनद्वक्तव्यः’ इति वार्तिकं व्याख्यायताम्। **[2]**

9) ‘गवाक्छब्दस्य रूपाणि क्लीबेऽर्चागतिभेदतः **[2]**

असंध्यवङ्पूर्वरूपैर्न वाधिकशतं मतम्’

इति पङ्क्तिं स्पष्टयत।

10) ‘क्त्वातोसुन्कसुनः’ इति सूत्रं व्याख्येयम्। **[2]**

11) 'अजाद्युक्तिर्ङी षो ङीपश्च बाधनाय। अजा। इत्यस्य विवेचनं कुरुत। [2]

12) 'वारणार्थानामीप्सितः' इतिसूत्रस्य व्याख्यां कुरुत। [2]

13) 'सप्तम्यधिकरणे च' इति सूत्रस्योदाहरणं अर्थो लेख्यः। [2]

14) 'रथः' इत्यत्रकेन सूत्रेण किं लिङ्गं भवति? [2]

15) 'भयम्' इत्यत्र केन सूत्रेण किं लिङ्गं भवति? [2]

खण्डः – 'स'

दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः –

16) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम्। [2×1½=3]

अ) विश्वौहः

ब) यूनः

स) यूयम्

द) प्राचः

17) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः विधेया – [2×1½=3]

अ) उपानत्

ब) इयम्

स) अद्भिः

द) अमुया

18) अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ – [2×1½=3]

अ) चत्वारि

ब) इमानि

स) दीव्यन्ती

द) धनूंषि

19) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम् – [2×1½=3]

अ) हरिं भजति

ब) अक्ष्णा काणः

स) हरये रोचते भक्तिः

द) उपाध्यायादधीते

खण्डः – 'द'

निबन्धात्मक प्रश्नाः

20) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम् – [2×2=4]

अ) लिट् ब) अष्टौ

स) अनेन द) सुदिवम्

21) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः विधेया – [2×2=4]

अ) कारिका ब) बाला

स) त्रिलोकी द) वधूटी

22) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम् – [2×2=4]

अ) मासं कल्याणी ब) दण्डेन घटः

स) धावतोऽश्वात् पतति द) प्रकृत्या चारूः

DO NOT WRITE ANYTHING HERE